

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย*
PUBLIC PERCEPTION TOWARDS THE ADMINISTRATION BY
ADMINISTRATORS OF SAEO SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, LOEI PROVINCE

วุฒินันต์ โอCHAROS, อัจฉรวรรณ ไชยะเชียว, ธงชัย สิงอุตม
Wuttinun Ocharos, Acharawan Jaiyakiew, Thongchai Singudom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: lhekocharos@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย 2. เปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. นำเสนอการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.842 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (T-Test) ในกรณีที่ตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบสมมติฐานค่าเอฟ (F-Test) ในกรณีที่ตัวแปรต้นสองกลุ่มขึ้นไป ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD : Least-Significant Different) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างของการรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 3. การบริหารงานโดยประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม หลักอิทธิบาท 4 พบว่า ผู้บริหารควรมีฉันทะ คือ ตั้งใจจริงและโปร่งใสในการทำงาน วิริยะ คือ ความขยันในการลงพื้นที่และพัฒนาการบริการ จิตตะ คือ เอาใจใส่ ติดตามงาน และรับฟังปัญหาอย่างต่อเนื่องและวิมังสา คือ การคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบและตัดสินใจอย่างโปร่งใส ซึ่งสามารถส่งเสริมธรรมาภิบาลและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารงาน; การรับรู้; หลักธรรมาภิบาล; อิทธิบาท 4

Abstract

This research article aims to 1. study the level of public perception towards the administration of the Seow Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Loei Province, 2. compare the public perception towards the administration of the Seow Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Loei Province, classified by personal factors, and 3. present the public perception towards the administration of the Seow Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Loei Province, by applying Buddhist principles. The research was conducted using a mixed-methods approach. The quantitative research utilized a questionnaire with a reliability score of 0.842, analyzing data by calculating frequency, percentage, mean, standard deviation, and conducting t-tests for two groups of independent variables, and F-tests for two or more groups of independent variables using One-Way ANOVA and Least-Significant Difference (LSD) for pairwise comparisons. The qualitative research employed in-depth interviews with 10 key informants, analyzing data through descriptive methods.

The research findings indicate that 1. the overall level of public perception regarding the administration of the Subdistrict Administrative Organization (SAO) is high, and when considered in detail, it is high in all aspects. 2. The comparison based on personal factors such as gender, age, education, and occupation shows no statistically significant differences in perception at the 0.05 level. 3. The administration using Buddhist principles, specifically the Four Bases of Power, reveals that the administrators should possess Chanda (intention and transparency in work), Viriya (diligence in fieldwork and service development), Citta (attention to tasks, continuous

follow-up, and listening to problems), and Vimamsa (careful analysis and transparent decision-making), which can effectively promote good governance and enhance the quality of life for local residents.

Keywords: Administration; Perception; Good Governance; Iddhipada 4

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีบทบาทที่สำคัญต่อการบริหารงานในท้องถิ่น เพราะถ้าท้องถิ่นใดมีเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดี ปฏิบัติงานโดยยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก ประชาชนในท้องถิ่นแห่งนั้นก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากท้องถิ่นใดมีเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ดี ปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นแห่งนั้นก็ย่อมไม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่ได้กำหนดเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไว้ว่า จะต้องให้ประโยชน์สุขแก่ประชาชน พร้อมทั้งเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ อีกทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านช่องทางการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2565)

องค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย เป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ตำบลเสี้ยว ภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะตัวของจังหวัดเลย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ความคาดหวังของประชาชนต่อการบริการสาธารณะและการบริหารงานของท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการประจักษ์รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากสามารถแสดงศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร เพื่อยกระดับการให้บริการสาธารณะให้มีมาตรฐาน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืนยิ่งขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2564)

แม้ว่าหลักการของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจะมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม และตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ แต่ในทางปฏิบัติยังคงพบปัญหา และข้อจำกัดหลายประการที่ส่งผลต่อการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย ซึ่งเผชิญกับความท้าทายในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารการบริหารงานสู่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจยังไม่ครอบคลุม เท่าที่ควร ปัญหาเหล่านี้อาจนำไปสู่ความไม่เข้าใจ ความคลางแคลงใจ หรือการรับรู้เชิงลบ เกี่ยวกับประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารงาน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยใช้หลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เน้นการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา (อภิ.วิ. 35/431/342) หลักอิทธิบาท 4 นี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภาครัฐและเอกชนอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นหลักการที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานอย่างมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในบริบทของการบริหารงานท้องถิ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยการรับรู้เป็นกระบวนการที่ประชาชนตีความข้อมูลข่าวสาร หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐ และนำมาประเมินหรือแสดงทัศนคติ เช่น ความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น หรือการยอมรับ (Kotler & Keller, 2016) ขณะที่หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยองค์ประกอบ เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความเสมอภาค (World Bank, 1992) ซึ่งเป็นมาตรฐานในการประเมินการบริหารงานของภาครัฐที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย จำนวน 2,934 คน

2.2 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์เยมานเน่ (ปัญญาคัลยาเดช, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 353 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลยจำนวน 10 รูปหรือคน โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 2 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มพระสงฆ์ฆาติการ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้นำท้องที่ และกลุ่มผู้นำชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย ตามหลักอิทธิบาท 4 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 ถึง 1.0 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Try Out) เท่ากับ 0.842

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย จำนวน 10 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 2 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มพระสงฆ์ฆาติการ

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้นำท้องที่ และกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้วิจัยคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและสะท้อนความคิดเห็นในหลากหลายมิติ การเลือกผู้ให้ข้อมูลจากหลากหลายกลุ่มทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งมิติทางสังคม วัฒนธรรม การเมืองและการบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยมีความลึกซึ้งและสามารถสะท้อนภาพรวมของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยวได้อย่างชัดเจนและรอบด้าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับ 353 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (T-Test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่มและการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 4 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.35$) รองลงมา ข้อที่ 3

หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.31$), ข้อที่ 2 หลักความโปร่งใส ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.36$), ข้อที่ 6 หลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.36$), ข้อที่ 5 หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.34$) และ ข้อที่ 1 หลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.78$, $S.D.=0.41$) ตามลำดับ

2. ระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 จิตตะ การเอาใจใส่ในการทำงาน ($\bar{X}=3.87$, $S.D.=0.48$) รองลงมา ข้อที่ 1 ฉันทะ ตั้งใจจริงในการทำงาน ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.45$) ข้อที่ 2 วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.45$) และ ข้อที่ 4 วิมังสา การวิเคราะห้อย่างรอบคอบ ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.47$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย 1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน การรับรู้ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ($t=-1.566$, $Sig.=0.118$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน การรับรู้ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ($F=1.535$, $Sig.=0.192$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3. ประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกัน การรับรู้ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ($F=1.645$, $Sig.=0.179$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 4. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน การรับรู้ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ($F=1.145$, $Sig.=0.335$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

4. การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ ตั้งใจจริงในการทำงาน การทำงานเพื่อประชาชนด้วย ความตั้งใจจริงและเต็มใจ ไม่ใช่แค่ตามหน้าที่ แต่เกิดจากความปรารถนาที่จะแก้ไขปัญหาและสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร ความมุ่งมั่นทุ่มเททำงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อพัฒนาตำบลเสี้ยวให้ก้าวหน้าในทุกมิติ และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน การมีความเพียรในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จิตตะ การเอาใจใส่ในการทำงาน การทำงานด้วย ความเอาใจใส่และมีจิตสำนึก

แห่งความผูกพัน ต่อความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ การให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างจริงจัง วิมิงสา การวิเคราะห์อย่างรอบคอบ การใช้ปัญญาและการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนที่พิจารณาผลดีผลเสีย การประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเรียนรู้และปรับปรุง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย การที่ประชาชนตำบลเสี้ยวรับรู้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับ มาก ทุกด้านนั้น เป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารงานที่ดีในท้องถิ่น การบริหารที่เน้นความใกล้ชิดกับประชาชน การสื่อสารที่ชัดเจน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ทำให้เกิดความไว้วางใจ และส่งผลให้ประชาชนรับรู้ถึงความตั้งใจในการทำงานของผู้บริหารอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมพร กลยาโณ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงาน ของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารจัดการที่สำคัญเพื่อรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นมีดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรเน้นการควบคุมดูแลและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยมุ่งเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพของงาน ด้านสัมฤทธิ์ผลของงาน ผู้บริหารควรมีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงคุณภาพที่แน่นอนและชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นนทบุรี ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ และด้านการจัดองค์การ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระจอม จารุณโณ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น นโยบายต่าง ๆ ถูกกำหนดจากบนลงล่างซึ่งเป็นนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของประชาชนในพื้นที่

2. การเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ต่างกัน การรับรู้ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย การที่การรับรู้ของประชาชนมีลักษณะคล้ายคลึงกันในทุกกลุ่มสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารมีแนวทางการบริหารงานที่ชัดเจน สามารถสื่อสารหรือดำเนินงานได้อย่างทั่วถึงในระดับชุมชน มีช่องทางการสื่อสารที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโธ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุรวิทย์ คุณยุตโต (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ วุฒิการศึกษา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนมโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปณณ สุภสีโล (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้แตกต่างกัน ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัด

สุพรรณบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว อำเภอมือง จังหวัดเลย โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากประชาชน หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย

1. หลักฉันทะ ตั้งใจจริงในการทำงาน ผู้บริหารควรแสดงเจตนารมณ์และความตั้งใจจริงในการทำงาน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการบริหาร
2. หลักวิริยะ ความขยันหมั่นเพียร ผู้บริหารต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เชิงรุก ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รายงานความคืบหน้าอย่างสม่ำเสมอ
3. หลักจิตตะ การเอาใจใส่ในการทำงาน ผู้บริหารควรแสดงความใส่ใจในทุกรายละเอียดของการบริหาร
4. หลักวิมังสา การวิเคราะห์อย่างรอบคอบ ผู้บริหารต้องตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการเปิดเผยผลการวิเคราะห์อย่างโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพระปลัดสุพจน์ สุเมธ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประยุกต์ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า แนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมได้ ดังนี้ หลักฉันทะ ตั้งใจจริงในการทำงาน ผู้บริหารควรแสดงเจตนารมณ์และความตั้งใจจริงในการทำงาน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการบริหาร พร้อมสื่อสารอย่างโปร่งใส เข้าถึงง่าย และลงพื้นที่รับฟังประชาชนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของนิพนธ์ โอภาษ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นนโยบาย การบริหารงานควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ทำ) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง) มาประยุกต์ใช้ทั้งการบริหารตน บริหารคน และบริหารงานเพื่อให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของปรีดี พรหมลารักษ์ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มคุณภาพการศึกษากุดชุมพภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการบริหารงานตามหลักฉันทะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ รู้จักวิเคราะห์จัดทำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ด้านการบริหารงานตามหลักวิริยะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความมุ่งมั่นที่จะ

ดำเนินงานวิชาการด้วยความเพียรพยายาม 3. ด้านการบริหารงานตามหลักจิตตะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีใจจดจ่อต่อการส่งเสริมครูให้ทุ่มเทและมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่หลักและหน้าที่เสริมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4. ด้านการบริหารงานตามหลักวิมังสา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรอบคอบ ไตร่ตรองการปฏิบัติงาน ในด้านของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ว่ามีความสอดคล้องกับบริบท และความสามารถของผู้เรียนหรือไม่

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

หลักนิติธรรม การบริหารงานต้องดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายที่ชัดเจน โปร่งใส ไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ หลักความโปร่งใส มีกลไกที่ชัดเจนในการตรวจสอบการดำเนินงาน เปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณะ มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี หลักการมีส่วนร่วม เคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิของประชาชนในการร่วมกำหนดทิศทางและตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิต หลักความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้บริหารต้องตระหนักถึงหน้าที่ในการให้บริการประชาชนด้วยความใส่ใจ มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างรวดเร็ว หลักความคุ้มค่า มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักคุณธรรม ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ให้บริการอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ หลักอิทธิบาท 4 สามารถนำมา

ประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อเสริมสร้างการรับรู้และการยอมรับจากประชาชน การทำงานด้วย ฉันทะ ตั้งใจจริงในการทำงาน จะช่วยให้ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาท้องถิ่น วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร การสื่อสารและรับฟังประชาชนจะช่วยลดช่องว่างระหว่างภาครัฐและประชาชน จิตตะ การเอาใจใส่ในการทำงาน จะนำไปสู่การแก้ไขที่ตรงจุด และสุดท้าย วิมังสา การวิเคราะห์อย่างรอบคอบ จะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพ และเกิดการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยวควรกำหนดให้การบริหารงานทุกด้านต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีกลไกการใช้กฎระเบียบที่เป็นมาตรฐานเดียวกันไม่เลือกปฏิบัติ
2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยวควรมีแผนการสื่อสารเชิงรุกเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง พร้อมทั้งส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยวควรมีแนวทางการจัดทำแผนงานและงบประมาณที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเป็นหลัก โดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยวควรจัดทำเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ อินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น ที่สรุปกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับสำคัญ ขั้นตอนการขอรับบริการ สิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมถึงช่องทางการร้องเรียนและการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และเผยแพร่ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ Facebook Line กลุ่มหมู่บ้าน บอร์ดประชาสัมพันธ์
2. องค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยวควรจัดตั้งช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและเรื่องร้องเรียนที่หลากหลายและเข้าถึงง่าย เช่น ตู้รับฟังความคิดเห็นในชุมชน ระบบร้องเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ สายด่วนองค์การบริหารส่วนตำบล และกำหนดผู้รับผิดชอบและกรอบเวลาที่ชัดเจนในการตอบกลับและแจ้งความคืบหน้าการดำเนินการ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยวควรจัดประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับตำบลอย่างน้อยไตรมาส ละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน รับฟังปัญหาความต้องการ ข้อเสนอแนะ และเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตัดสินใจในโครงการพัฒนาที่สำคัญ โดยมีผู้บริหารและหัวหน้าส่วนงานเข้าร่วมรับฟังและตอบข้อซักถามโดยตรง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่อื่น การขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่อื่น ๆ เช่น อำเภอรอบจังหวัดที่มีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นในเขตภูมิภาคต่าง ๆ และเข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เหล่านี้

2. ควรศึกษาต่อเนื่องเกี่ยวกับผลกระทบจากการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุข หรือการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานและความสุขหรือความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่น

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของประชาชนกับตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพของการบริหาร เช่น ความพึงพอใจในการรับบริการ คุณภาพชีวิตของประชาชน หรือระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2564). *รายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- นิพนธ์ โอภาษ. (2557). *การบริหารงานตามหลักกฤษฎีกา 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรีดี พรหมลารักษ์. (2566). การบริหารงานวิชาการตามหลักกฤษฎีกา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มคุณภาพการศึกษากลุ่ม-นาแหม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 3(8), 77-90.
- ปัญญา คล้ายเดช. (2560). *ระเบียบวิจัยทางรัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: หจก. ขอนแก่นการพิมพ์.

- พระจอม จารุณโณ. (2556). *ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดสุพจน์ สุเมธ. (2565). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นใน อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปณณ สุภัสสโร. (2564). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาชินวัฒน์ ธรรมเสฏฐโณ. (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมพร กลยาโณ. (2566). *การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุรวิทย์ คุณยุตโต. (2557). *การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2565). *รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการองค์การบริหารส่วนตำบลเลี้ยว อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. เลย: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2561). *ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(28), 187-196.

- Kotler, P. & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management* (15th ed.). Edinburgh: Pearson Education.
- World Bank. (1992). *Governance and development*. Washington, D.C.: World Bank.